

БУДІВНИЧИЙ НАУКОВОГО ПСИХОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ УКРАЇНИ

Від другої половини ХХ століття в становленні української психологічної науки, особливе місце належить працям В.А. Роменця, які стали «справжньою скарбницею українського наукового психологічного та філософського дискурсу» [1, с.6], джерелом його наукової тематизації й розширення смислового простору, удосконалення мовленнєвої репрезентації та окреслення інституціональних норм.

В своїх роботах, в контексті ідеї про невід'ємність соціально-культурної складової у виникненні, функціюванні наукового психологічного дискурсу, В.А. Роменцю, вдалось трансформувати енергію історичної пригоди психологічного пізнання в збагачення смислового простору наукового психологічного дискурсу України, надати історико-психологічній проблематиці статус тематичного провідного осереддя української психологічної науки другої половини ХХ століття. Відтак, патос історичних надбань, звершень та втрат психологічного пізнання виразно позначився на всій архітектурі проблемного поля української психології. В контексті тематизації наукового психологічного дискурсу В.А. Роменець універсалізує концепт вчинку в контексті теорії вчинку, як теорії історичної психології, формулює засадничі концепти його подальшого студіювання; створює «новий образ психології», обґрунтовує ідею канонічної психології. Дискурсивні практики, що центрувались навколо окреслених В.А. Роменцем концептів задавали не лише матрицю смислів, вирішальних для становлення психологічної науки в Україні того періоду, але й вектор руху психологічного пізнання. Засобами історико-психологічного аналізу Володимир Андрійович

зумів передати драматичну єдність полярних аспектів психологічного пізнання на його історичному шляху, обгрунтовано включив в контекст тогочасного психологічного наукового дискурсу велику палітру напрямків, історичних змін концептів психологічного пізнання, чим утвердив принципову можливість співіснування на методологічній платформі психологічної науки ідеологічно суперечливих, часом конфронтаційних методологій, довів їх взаємний конструктивний вплив на поступ психологічного пізнання. Відтак, у смисловому просторі українського психологічного дискурсу кропіткою працею, науковими розвідками В.А. Роменця унормувалась необхідність співіснування в науковому дискурсі протилежностей, конфліктів, контрастів, протиставлення та суперництва, сумнівів та заперечень психологічного пізнання, що відкривало в контексті ідеологічних колізій того часу принципову «безпечність» такого дискурсу для авторів наукових діалогів, полілогів.

Суттєвою складовою наукового дискурсу є його мовленнєва форма презентації в текстовому вигляді. В.А. Роменцем зреалізовано потужне приращення мовленнєвих засобів описання та вираження змісту наукового психологічного дискурсу. Високий рівень мовленнєвої компетенції автора, використання вишуканих літературних прийомів текстового вираження історико-психологічної проблематики, дозволили забезпечити релевантність його текстів явищам, феноменології, процесам, що описувались, суттєво урізноманітнити понятійний апарат психологічної науки, зберігаючи, разом з тим, відкритість і доступність текстів. Вимогливість та увага до мовленнєвої представленості культурно-історичного вектору психології відображувала в практиці творення психологічних текстів світоглядну солідарність Володимира Андрійовича із зауваженням Теофана Прокоповича: «...якою

повинна бути та сила, котрій міг би підпорядкуватись дух? Напевно, такою [силою] є красномовство» [2, с. 108].

Становленню інституціональної складової наукового психологічного дискурсу В. А. Роменець сприяв власним прикладом репрезентації наукових текстів, якими закладав суворі нормативи та правила наукової форми, структури, вимоги до глибокої розробки змісту, доказовості, відповідального ретельного цитування.

Примітною рисою персонального наукового психологічного дискурсу, нам видається, є звичай Володимира Андрійовича не уникати надання своїм текстам характеру вираженої суб'єктивності, привнесення як у зміст, так і мовленнєву форму текстів потужної особистісної авторської присутності. Ця незалежність та принциповість не лише надавала неповторної своєрідності індивідуальному науковому дискурсу, але й надихала, ставала прикладом для психологічної спільноти України.

В. А. Роменець своїми глибокими науковими розвідками, мовленнєвою вишуканістю утвердив для психологічної спільноти України щедрий на ідеї, безпечний смисловий простір психологічного наукового дискурсу, з багатою палітрою засобів вираження, які відповідають не тільки стилістиці національних мовленнєвих форм, але й загальній картині психологічного пізнання європейської та світової психології, що заклало основи репрезентації діалогу та полілогу в сучасній психологічній науці України.

Література:

1. Кремень В.Г. Вчений-енциклопедист. [Текст]/ В.Г.Кремень// Академік В.А. Роменець: творчість і праці: зб.ст. —К.:Либідь, 2016.
2. Прокопович Ф. Філософські твори в трьох томах— К.: Наукова думка, 1979. — Т. 1. — 512 с.